

XIII. Työnvälitystoimisto.

Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1923 antama kertomus¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1923 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, kansanedustaja M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä uunintekijämestari A. Malmi, kirjelijättelijä P. Rahikainen ja toimitsija A. Louhi sekä hänen tilalleen toukokuun 16 p:stä alkaen valittuna kivityömies J. Huuskonen.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 7 kertaa. Kokouksissaan on se käsitellyt, paitsi juoksevia asioita, eräitä yleisempää laatua olevia asioita, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Toimiston 20-vuotispäivä. Kun toimisto tammikuun 12 p:nä tuli olleeksi toiminnassa 20 vuotta, järjesti johtokunta mainittuna päivänä pienen juhlatilaisuuden toimiston huoneistossa, johon tilaisuuteen oli kutsuttuna saapunut erinäisiä kunnan ja valtion viranomaisia, työnantajain ja työntekijäin järjestöjen sekä sanomalehdistön edustajia. Katsaus toimiston toimintaan 20-vuotiskautena julaistiin sosialiministeriön sosialisessa Aikakauskirjassa ja toimiston viime vuoden vuosikertomuksessa sekä lyhennetty selostus sanomalehdissä.

Merimiesten työnvälitys. Kun sen johdosta, että Suomi oli hyväksynyt kansainvälisen työjärjestön Genuan konferenssin päättämän merimiesten välitystä koskevan sopimuksen, sosialiministeriö teki ehdotuksen erityisen merimiesten välitysosaston perustamisesta erinäisten kaupunkien työnvälitystoimistojen yhteyteen, puolsi johtokunta kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa, jossa se selosti merimiesten välityksen järjestelyä ulkomaille ja sen menestymisen edellytyksiä meillä, sen järjestämistä toimiston yhteyteen ehdolla, että valtio pääasiallisesti suorittaa sen aiheuttamat kustannukset. Ehdotusta ei kaupunginvaltuusto kuluneen vuoden aikana lopullisesti käsitellyt.

Kesäkuun 22 p:nä 1922 annetun kielilain toimeenpano. Kaupunginvaltuustolle asiassa antamassaan lausunnossa ehdotti johtokunta, että »kaupungin työnvälitystoimiston johtokunnan pöytäkirja laaditaan suomenkielillä, paitsi asioissa, jotka yksinomaan tai pääasiassa koskevat ruotsalaista kieliryhmää, ruotsinkielillä».

Valtioavun korottamista ja sen uudelle perusteelle järjestämistä käsittelee johtokunta useassa kokouksessaan ja laati rahatoimikamarille valmiin ehdotuksen valtioneuvostolle tehtäväksi anomukseksi. Ehdotuksessa selostettiin ulkomaiden tätä koskevaa lainsäädäntöä ja ehdotettiin anottavaksi, että valtioapua suoritettaisiin, vapaita kaavakkeita ja vapaakirjeoikeutta lukuun-

¹⁾ Osa kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

ottamatta, vähintään kolmasosa työnvälityksen kaupungille aiheuttamista kustannuksista. Rahatoimikamari teki asiassa johtokunnan ehdotuksen mukaisen anomuksen valtioneuvostolle, joka kuitenkin ei puheenaolevana vuotena asiassa tehnyt päätöstä.

Oppilaslautakuntain asettamista koskevassa kaupunginvaltuustolle antamassaan lausunnossa puolsi johtokunta erityisen oppilaslautakunnan asettamista, kun toimiston johtokunta ei nykyisessä kokoonpanossaan voinut mainittuja lautakuntia koskevan lain vaatimuksia täyttää.

Johtokunta on seurannut työsuhteita paikkakunnalla, mutta kun ne ovat miltei koko vuoden olleet hyvät, ei tilanne ole aiheuttanut toimenpiteitä.

Henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen, miesosastojen johtajina H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha. Naisosastojen johtajina toimivat neidit E. Sundström, A. Bruun, T. Melanen ja rouva R. Hänninen, apulaisina rouva E. Bauer, neidit E. Tötterman ja S. Rechartt sekä ylimääräisinä apulaisina ja lomaviransijaisina H. Heinilä (4 kk.), L. Ahlgren (2 kk.) ja M. Hyvärinen (2 kk.). Vahtimestarina toimi V. Jyrkänne.

Toimiston liike. Toimiston välityслиike, joka jo edellisenä vuotena oli melkoisesti vilkastunut, kasvoi nyt puheenaolevana vuotena edelleen huomattavasti. Liikkeen kasvaminen tapahtui sekä mies- että naisosastoilla, ollen kuitenkin lisäys suurempi miesosastoilla.

Erinomaisen hyvistä työsuhteista paikkakunnalla johtui, ettei työnhakemusten määrä lisääntynyt — miesosastoilla se muutamia satoja pienentyikin, — mutta sen sijaan työvoiman kysyntä oli varsin vilkas, jonka vuoksi toimiston työn tulos muodostui erittäin hyväksi. Työnantajain epäilykset toimiston mahdollisuuksista hankkia kelvollista työvoimaa ovat edelleen vähentyneet ja luottamus toimistoon kasvanut. Toimistolla olikin kevättalvesta lähtien enemmän huolehtimista työväen hankkimisessa kuin sen sijoittamisessa.

Työväkeä välitettiin miltei yksinomaan yksityisten työnantajain töihin, sillä kunnan töihin otettiin väkeä varsin vähän, kun hätäaputoita ei ollut tarpeen järjestää, sillä välitykset niihin ovat useana vuonna muodostaneet suurimman osan toimiston välityksistä. Puheenaolevana vuotena välitettiin kunnan töihin vain 339 miestä ja 55 naista eli yhteensä 394 henkeä. (Esim. v. 1921 732 henkeä, v. 1920 783, v. 1919 2,536). Toimiston liikkeeseen vaikuttivat hyvin haitallisesti työlakot ja -sulut, joita oli vuoden kuluessa useita. Erittäinkin viisi viikkoa kestänyt suuri työnsulku rakennusteollisuudessa, jona aikana yksityiset talonmistajatkaan eivät voineet teettää rakennustöitä, kun rakennustarpeita myyvät liikkeet eivät työriidan aikana myyneet rakennustarpeita, ehkäisi suuresti heinä- ja elokuussa välitystoimintaa, jonka tulos olisi ollut saavutettua tulosta parempi, jos työt olisivat olleet säännöllisessä käynnissä.

Toimiston liikkeestä esitetään seuraavassa yksityiskohtaisempia tietoja:

Työnhakemukset ja työnhakijat. Ryhmitettyinä sukupuolen mukaan ja verrattuna edelliseen vuoteen oli työnhakemusten luku seuraava:

	1923.		1922.		Lisäännys (+) tai vähennys (—) vuonna 1923 verrattuna vuoteen 1922.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä ..	8,315	33.7	9,008	35.5	— 693	— 7.7
Naisten » ..	16,385	66.3	16,370	64.5	+ 15	+ 0.1
Yhteensä	24,700	100.0	25,378	100.0	— 678	— 2.7

Miespuolisten työnhakijain tekemäin työnhakemusten luku vähentyi edelliseen vuoteen verraten 7.7 prosentilla, naispuolisten pysyi melkein samana, joten työnhakemusten kokonaisluku vähentyi 2.7 prosentilla.

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 9,797 (edell. v. 11,178) eri henkilöä, niistä 2,938 (4,209) miestä ja 6,859 (6,969) naista, joten työtähakevain eri henkilöiden luku oli 1,381 pienempi kuin edellisenä vuotena. Työnhakijat uudistivat työnhakemuksensa työttömiksi uudelleen jouduttuaan, miehet 5,377 (edell. v. 4,799) ja naiset 9,526 (9,401) eli yhteensä 14,903 (14,200) eri tapauksessa.

Henkikirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	2,533	86.2	4,619	67.3	7,152	73.0
Muilla paikkakunnilla	405	13.8	2,240	32.7	2,645	27.0
Yhteensä	2,938	100.0	6,859	100.0	9,797	100.0

Työnhakija on merkitty täällä hengille kirjoitetuksi, jos hän vuoden alussa on täällä vakinaisesti asunut ja siis lain mukaan olisi pitänyt tulla täällä henkikirjoihin. Toisilta paikkakunnilta siirtyi tänne puheenaolevana vuotena enemmän työväkeä kuin edellisenä vuotena, jolloin työnhakijoista oli toispaikkakuntalaisia vain 281 eli 6.7 % miehiä ja 2,024 eli 29.0 % naisia.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä oli työnhakijoista:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	1,166	39.7	991	14.4	2,157	22.0
Yksinäisiä	1,772	60.3	5,868	85.6	7,640	78.0
Yhteensä	2,938	100.0	6,859	100.0	9,797	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittyvät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molempia sukupuolia.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	2,427	82.6	5,946	86.7	8,373	85.5
Ruotsinkielisiä	496	16.9	891	13.0	1,387	14.1
Muunkielisiä	15	0.5	22	0.3	37	0.4
Yhteensä	2,938	100.0	6,859	100.0	9,797	100.0

Edelliseen vuoteen verraten eri suomen- ja ruotsinkielisten työnhakijain suhde ole maimittavasti muuttunut.

Tarjotut paikat ²⁾. Tarjotuista paikoista oli miesten paikkoja 6,193 eli 27.8 % ja naisten paikkoja 16,069 eli 72.2 %. Edelliseen vuoteen verraten lisääntyi miehille tarjottujen paikkain luku 933:lla eli 17.7 % ja naisille tarjottujen paikkain luku 1,222:lla eli 8.2 %, yhteensä 2,155:llä eli 10.7 %. Tarjottujen paikkain luvun kasvaminen johtui etupäässä omalla paikkakunnalla lisääntyneestä työväen tarpeesta.

Työpaikkakunnan mukaan ryhmitettyinä oli tarjotuista paikoista:

¹⁾ Perheellisiin on ryhmityksessä viety, paitsi naimisissa olevia henkilöitä, myöskin naimattomat henkilöt, joilla on lapsia elätettävänä ja yksityisiin myöskin lesket, joilla ei ole lapsia alle 16 vuoden, joten ryhmitys ei ole tehty siviilisäädyn, vaan perheenalattamisvelvollisuuden perusteella. — ²⁾ Tarjottujen paikkain lukuun on laskettu myöskin ne paikat, jotka toimisto on tiedustelemalla hankkinut.

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,776	93.8	13,952	86.8	19,728	88.6
Muualla	417	6.7	2,117	13.2	2,534	11.4
Yhteensä	6,193	100.0	16,069	100.0	22,262	100.0

Toisilla paikkakunnilla tarjottujen paikkain luku oli melkoista pienempi kuin edellisenä vuotena, jolloin miesten paikoista oli 19.8 % ja naisten paikoista 17.0 % eli yhteensä 17.8 % toisilla seuduilla. Toimisto olisi voinut hankkia työpaikkoja toisilla paikkakunnilla paljon enemmänkin, mutta kun omalla paikkakunnalla oli usein puute tyväestä useilla työaloilla, ei toimiston tarvinnut kuin ajoittain lähettää työväkeä muille paikkakunnille.

Täytetyt paikat. Toimiston välittämien paikkain luku, joka merkitsee toimiston työn tulosta kuluneena vuotena, on edelleen, kuten edellisenäkin vuotena, kasvanut hyvän askeleen. Tähän erittäin hyvään tulokseen vaikutti, kuten aikaisemmin on huomautettu, paikkakunnalla miltei koko vuoden vallinneet erittäin hyvät työsuhteet. Kasvaneen työvoiman tarpeen tyydyttämiseksi työnantajat käyttivät entistä enemmän toimiston välitystä. Seuraavissa taulukoissa esitetään lähempiä tietoja täytetyistä miesten ja naisten paikoista sekä vertaus edelliseen vuoteen ja ryhmitys paikkakunnan mukaan. Täytetyistä paikoista oli:

	1923.		1922.		Lisäännyksellä vuonna 1923 verrattuna vuoteen 1922.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten paikkoja	5,568	29.9	4,266	26.4	1,302	30.5
Naisten »	13,051	70.1	11,877	73.6	1,174	9.9
Yhteensä	18,619	100.0	16,143	100.0	2,476	15.3

Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	5,347	92.6	11,862	85.0	17,209	87.2
Muualla	221	53.0	1,189	56.2	1,410	55.6
Yhteensä	5,568	89.9	13,051	81.2	18,619	83.6

Edellisenä vuotena täytti toimisto miesten paikoista Helsingissä 94.6 % ja muualla 26.6 %, naisten paikoista Helsingissä 84.4 % ja muualla 58.5 %, yhteensä Helsingissä 87.0 %, muualla 49.2 % sekä yhteensä kaikista paikoista 80.3 %.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	429	7.4	2,090	15.0	2,519	12.8
Muualla	196	47.0	928	43.8	1,124	44.4
Yhteensä	625	10.1	3,018	18.8	3,643	16.4

Sopivain hakijain puutteessa jäi Helsingissä tarjottuja paikkoja täyttämättä tänä vuotena enemmän kuin edellisenä vuotena, jolloin jäi täyttämättä miesten paikoista vain 228 eli 5.4 % ja naisten paikoista 1,920 eli 15.6 %. Toisilla paikkakunnilla miehille tarjottuja paikkoja tuli tilastoon paljon vähemmän kuin edellisenä vuotena, kun toimiston ei tarvinnut samassa määrin hank-

kia muualta töitä. Vaikka miesten välityksiä toisille paikkakunnille oli vähemmän, tuli tarjotuista paikoista täytetyiksi suhteellisesti suurempi osa kuin edellisenä vuotena, jolloin miesten paikoista jäi täyttämättä 766 eli 73.4 %. Naisille toisilla paikkakunnilla tarjottuja paikkoja jäi täyttämättä melkein samat määrät kuin edellisenäkin vuotena.

Ammattialan mukaan ryhmitettyinä osoittaa seuraava taulukko työnhakemusten, tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvun kussakin ammattiryhmässä:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	102	437	539	292	729	1,021	214	531	745
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	378	78	456	272	31	303	82	31	113
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	33	2	35	69	—	69	54	—	54
Kemiallinen teollisuus	—	10	10	—	6	6	—	6	6
Nahka- ja karvateollisuus ..	13	19	32	25	1	26	23	1	24
Kehruu- ja kutomateollisuus ..	—	48	48	—	29	29	—	29	29
Pukutavara- ja puhdistusteoll.	1	381	382	—	259	259	—	256	256
Paperiteollisuus	6	51	57	2	14	16	2	14	16
Puuteollisuus	67	47	114	123	28	151	73	28	101
Rakennusteollisuus	3,143	545	3,688	1,267	230	1,497	1,119	230	1,349
Valaistuslaitokset	41	—	41	25	—	25	19	—	19
Ravinto- ja nautintoaineteoll.	9	163	172	46	63	109	42	56	98
Graafillinen teollisuus	66	18	84	59	2	61	59	1	60
Teollisuus ja käsityö, luokit- tamattomat	243	—	243	21	—	21	18	—	18
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa-ala	348	497	845	150	215	365	140	162	302
Meri- ja satamaliikenne	149	—	149	110	—	110	98	—	98
Maaliikenne	138	—	138	113	—	113	104	—	104
Ravintola- ja hotelliliike	5	2,240	2,245	18	1,901	1,919	13	1,812	1,825
<i>Sekatyöt, luokitamattomat</i>	2,790	1,878	4,668	3,247	1,509	4,756	3,202	1,509	4,711
<i>Taloustoimet</i>	—	9,226	9,226	—	10,646	10,646	—	8,086	8,086
<i>Erinäiset toimet</i>	271	108	379	88	21	109	79	16	95
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	512	637	1,149	266	385	651	227	283	510
Yhteensä	8,315	16,385	24,700	6,193	16,069	22,262	5,568	13,051	18,619

Edelliseen vuoteen verraten tapahtui muutamilla ammattialoilla hakijain sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain luvussa huomattavia muutoksia. Työnhakemusten määrä vähentyi huomattavimmin rakennusteollisuudessa, metalliteollisuudessa ja kiviteollisuudessa; lisääntyi taas ryhmissä »sekatyöt, luokitamattomat» sekä »taloustoimet». Työntarjojen ja täytettyjen paikkain määrät lisääntyivät useimmilla ammattialoilla melkoisesti. Eniten lisääntyivät täytettyjen paikkain määrät seuraavissa ammattiryhmissä: taloustoimet 1,055 eli noin 15 %, sekatyöt, luokitamattomat 537 eli 13 %, rakennusteollisuus 322 eli 31 %, ravintola- ja hotelliliike 223 eli 14 %, kauppa-ala 205 eli 211 %. Muilla toimialoilla oli välitysten lisäys alle sadan. Huomattava vähennys

tapahtui sitävastoin välityksissä pukutavara- ja puhdistusteollisuuteen, johon edellisenä vuotena otettiin 688 naista, mutta puheenaolevana vuotena 256, joten vähennys teki 432 eli 63 %. Tämä aiheutui suurimmaksi osaksi siitä, että edellisenä vuotena välitettiin naisille järjestettyihin hätäaputöihin (naisten työtupiin), naisten ammattioppikursseille ja muihin kunnan töihin yhteensä 279 naista; puheenaolevana vuotena kunnan töihin vain 55 naista.

Työolot paikkakunnalla. Työsuhteet olivat kuluneena vuotena erittäin hyvät, paremmat kuin oikeastaan minään vuotena toimiston olemassa-olon aikana, paria sotavuotta lukuunottamatta. Talvella oli kylläkin huomattavissa työnpuutetta erällä työaloilla, mutta se ei ollut niin laaja kuin talvisin yleensä sekä ennen sotaa että sen jälkeen hyväinkin työsuhteiden vallitessa. Talvisin on kunta aina ollut pakoitettu järjestämään töitä työnpuutteen poistamiseksi, mutta äsken kuluneena vuotena ei varsinaisia hätäaputöitä miehille ollenkaan ollut tarjolla ja kunnan varsinaisiinkin töihin otettiin väkeä sangen vähän, tammikuussa 10, helmikuussa 47, maaliskuussa 89, huhtikuussa 31 miestä. Sen sijaan oli työväen kysyntä yksityisten töihin verrattain vilkas, maaliskuusta alkaen hyvinkin vilkas. Useilla työaloilla vallitsi aina syksyyn asti huomattava puute työväestä, ja työpalkat kohosivat useilla työaloilla 10—20 %, eräissä rakennusammateissa paljon enemmänkin.

Työsuhteista eri työaloilla esitettäköön tässä seuraavia tietoja.

Maa- ja metsätaloudessa oli Etelä-Suomessa varsin hyvät työsuhteet syksyyn saakka. Työväestä oli huomattava puute kesän aikana. Kun alinomaiset saateet syksyllä häiritsivät töiden säännöllistä käyntiä, ei sillä työväellä, joka ei ollut vuosipalveluksessa, ollut säännöllistä työnansiota, mutta mainittavaa työttömyyttäkään ei ilmestynyt. Osittainen kato vaikutti, että työt vuoden lopulla maataloudessa supistettiin välttämättömiin. Palvelusväen saanti syksyllä oli helpompaa kuin edellisenä syksynä.

Metalliteollisuudessa vallitsi ulkomaisen kilpailun tuottamista vaikeuksista huolimatta hyvät työsuhteet. Useissa paikkakunnan tehtaissa oli työväkeä noin 20 % enemmän kuin edellisenä vuotena. Erästä suuremmasta tehtaasta vähennettiin kevättalvella noin 100 miestä, etupäässä aputyömiehiä, mutta nämä saivat töitä toisissa tehtaissa tai muissa töissä. Ammattitaitoisesta työväestä oli ajoittain puute.

Kiviteollisuudessa (varsinaisissa kivenhakkaamoissa) ja kemiallisessa teollisuudessa olivat työt säännöllisessä käynnissä.

Nahkateollisuudessa, kenkätehtaissa, uhattiin ajoittain ulkomaisen kilpailun aiheuttamain huonojen konjunktuurien vuoksi supistaa tuotantoa, mutta pidettiin tehtaat kuitenkin säännöllisessä käynnissä eikä työväkeäkään niissä vähennetty.

Kehruu- ja kutomateollisuudessa sekä pukutavara- ja puhdistusteollisuudessa vallitsi hyvät työsuhteet ympäri vuoden. Tavanmukainen räätälin ammatissa esiintyvä sesonkityöttömyys oli tavallista pienempi. Useina aikoina oli puute työväestä.

Paperiteollisuuden alaan kuuluvissa laitoksissa oli myöskin hyvät työsuhteet. Talvella oli kirjansitomoissa jonkun verran työnpuutetta, mutta työväkeä ei silloinkaan sanottavasti vähennetty. Paikkakunnalla ei ole varsinaisia paperitehtaita. Useilla seuduilla maassa supistettiin tuotantoa paperitehtaissa.

Puuteollisuudessa vallitsi varsin hyvät työsuhteet, etenkin rakennustarpeita valmistavissa liikkeissä. Metsänhakuutöitä oli lähiseuduilla vähemmän kuin edellisenä vuotena, mutta niihin ei helsinkiläisen työväen tarvinnut turvautua tänä talvena. Ainoastaan muutamia miehiä voitiin näihin töihin välittää.

Rakennusteollisuudessa olivat työt talvikuukausinakin laajemmassa käynnissä kuin edellisenä vuotena. Useita suurempia ja pienempiä rakennusyrityksiä oli talvella valmistettavana, näissä työskenteli noin 600—700 rakennustyöläistä. Toimiston kirjoissa oli tammi—helmikuussa rakennusammattilaisia noin 250 ja saman verran rakennusapureita eli yhteensä rakennustyöläisiä noin 500 miestä. Maaliskuussa rakennustoiminta vilkastui huomattavasti ja keväästä miltei vuoden loppuun oli töitä varsin runsaasti. Toukokuun loppupuolelta alkaen oli huomattava puute erinäisistä rakennusammattilaisista, etenkin rappaajista, muurareista, putkityömiehistä, maalareista ja uunintekijöistä. Rakennustyönantajain toimesta tuotiin tänne 35 rappaajaa Saksasta. Töiden käyntiä häiritsi kuitenkin putkityömiesten palkkariidan johdosta 18 p:nä kesäkuuta alkama työlakko, josta sitten kehittyi, kun se häiritsi muiden rakennustöiden kulkua, työnantajain 9 p:nä heinäkuuta julistama työsulku, joka kesti 14 p:än elokuuta asti. Sulun aikana oli koko rakennustoiminta pysähdyksissä, kun rakennusaineliikkeet eivät myyneet rakennustarpeita työriidan aikana.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa vallitsi säännölliset työsuhteet muilla aloilla paitsi tupakkateollisuudessa, jossa kolme tehdasta alkoi järjestää liikkeen lopettamista ja vähensivät työvoimaa, mutta työntekijöistä, joita oli yhteensä vain muutamia kymmeniä, osa sai työtä toisissa tehtaissa, osa vielä jatkoi toimintaansa seuraavan vuoden alkupuolella. Karamelliteollisuudessa lisättiin tuotantoa ja työväkeä.

Kirjateollisuudessa vallitsi hyvät työsuhteet ympäri vuoden. Eräitä pienempiä uusia kirjapainoja perustettiin paikkakunnalle. Valtiopetoksesta syytteeseen joutuneiden kommunistien vangitsemisen yhteydessä joutui 4 p:nä elokuuta erään kirjapainon sulkemisen vuoksi noin 80 kirjatyöntekijää työttömäksi, näistä sai kuitenkin osa pian työtä toisissa liikkeissä, osa myöhemmin syksyn ja talven kuluessa.

Liikealalla vallitsi liikkuvan pääoman puutteen vuoksi painostavat konjunktuurit, eräitä huomattavia liikkeitä joutui vararikottilaan. Suurempia häiriöitä liike-elämän kulkuun eivät nämä kuitenkaan vaikuttaneet, eikä aiheuttaneet työttömyyttä, sillä erällä aloilla, varsinkin rakennusaineliikkeissä, liike huomattavasti vilkastui.

Meri- ja satamaliikenne oli varsin vilkas. Suotuisat ilmastosuhteet vaikuttivat, että laivaliikenne, rannikkoliikennettä lukuunottamatta, oli keskeytettynä vain helmikuun 15 p:stä huhtikuun 4 p:än ja jatkui seuraavan vuoden helmikuun puoleenväliin. Tämä vaikutti edullisesti työsuhteisiin ja liike-elämään.

Maaliikennelaitoksista on mainittava autoliikenteen huomattava kasvaminen.

Ravintola- ja hotelliliikkeessä ei tapahtunut mainittavia muutoksia.

Taloustoimiin oli väen kysyntä puheenaolevana, kuten edellisenäkin vuotena, sangen suuri. Melkein ympäri vuoden, mutta varsinkin touko- ja kesäkuussa sekä elo-, syys- ja lokakuussa, oli suuri puute talouspalvelijattarista, joiden paikkoja jäi täyttämättä 200—400 paikkaa kuukausittain, vaikka toimisto lukuisilla sanomalehti-ilmoituksillakin hankki väkeä avoimna oleviin paikkoihin. Muille naisten toimialoille oli väkeä riittävästi saatavissa. Rakennusapureille ja muille ulkotyöläisille sekä siivoojille ja pesijöille ei ollut riittävästi työtä talvikuukausina.

Käskyläisten ja ammattioppilaiden kysyntä oli verrattain vilkas. Keväällä oli näistä puute, mutta koulujen lopetettua toimintansa tuli näitä enemmän kuin voitiin sijoittaa. Vuoden lopulla oli jo taas vaikea saada kaikkia tar-

jottuja paikkoja täytetyiksi. 16—18 vuotisia ammattioppiin pyrkiviä nuorkaisia oli talvella ja syksyllä joutilaina.

Työsuhteiden valaisemiseksi esitettäköön tässä työttömain luku yhdellä viikolla kunkin kuukauden puolivälissä vuosina 1923 ja 1922:

	1923.			1922.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Tammikuu	566	344	910	Tammikuu	995	438 1,433
Helmikuu	519	288	807	Helmikuu	1,189	416 1,605
Maaliskuu	443	328	771	Maaliskuu	1,148	418 1,566
Huhtikuu	333	272	605	Huhtikuu	796	233 1,029
Toukokuu	211	229	440	Toukokuu	442	308 750
Kesäkuu	182	234	416	Kesäkuu	239	242 481
Heinäkuu	148	197	345	Heinäkuu	248	160 408
Elokuu	207	148	355	Elokuu	187	242 429
Syyskuu	137	317	454	Syyskuu	219	296 515
Lokakuu	150	285	435	Lokakuu	232	287 519
Marraskuu	196	361	557	Marraskuu	369	380 749
Joulukuu	236	225	461	Joulukuu	417	238 655

Yllä esitettyihin työttömain lukuihin sisältyivät myöskin henkilöt, jotka ovat osotetut tilapäisiin töihin, jotka eivät ole kestäneet koko puheenaolevaa viikkoa sekä myöskin palvelijattaret, joille oli riittävästi paikkoja tarjolla, mutta jotka eivät olleet lopullisesti sijoittautuneet. Varsinaisen työnpuutteen vuoksi työttömain luvut ovat siis yllä esitettyjä lukuja melkoisesti pienemmät. Maaliskuun loppupuolesta lähtien ei enää ollut työnpuutetta muilla kuin siivoojilla ja pesijöillä ajoittain sekä vanhuksilla ja muutoin puolikuntoisilla työnhakijoilla.

Vertaus vuoteen 1922 osoittaa, että v. 1923 oli työttömain luku useim-pina kuukausina paljon pienempi.

Työnpuutteen torjumiseksi ei kaupungin puolesta ollut tarpeen ryhtyä muihin toimenpiteisiin kuin että naisten työtuvat pidettiin edelleen toiminnassa. Näissä työskenteli sotilasvaatteiden y. m. ompelutöissä etupäässä vapaussodan johdosta huoltajaa vaille jääneitä naisia, joilla on ansiotoimeen kykenemättömiä lapsia elätettävänä. Työntekijäin luku oli talvikuukausina keskimäärin 150, vuoden loppupuoliskolla n. 90 naista. Näiden työtupain ylläpito aiheutti kaupungille tappiota (yli töistä saatujen tulojen), tasaluvuin 652,000 markkaa.